

na koji gotovo ni 60 grozdov, — 3 škafi napolnijo brento ali puto; tedaj stori 51.200 grozdov 284 brent in en dober škaf z 80 grozdi; 30 brent se računji na en štrtinjak ali dva polnjaka s 5 vedri, bo toraj 284 brent in en dober škaf grozdja dalo 10 štrtinjakov ali 20 polnjakov manje 26 pintov. — To ni theoria ali prosta idea, domišljija. Ako je Božja volja, se zamore letos ta rahli račun praktično dejansko še precej prekositi!

F. J.

Domače stvari.

Gospodarske novice. V našem cesarstvu pridelanega žita se bode letos toliko prodalo v tuje dežele, kolikor redko kdaj. Pravijo, da ga bode šlo samo iz Ogerske okoli 10 milijonov vaganov. Ker je vendar s tolikim blagom sila teža, da se po železnicah in vodah hitro odpelje iz dežele, zato se je v Peštu napravila posebna komisija, ktera prevdarja, kako da bi se kar naj več je mogoče hitro odpravili veliki kupi žita. Železnice so pa pomnožile svoje vlake, tako bode Elizabetina zapadna železnica kmalu v 300 posebnih vlakih peljala žito; v ta namen je že 15 novih hlaponov (lokomotivov) prišlo v Linc. Družba donavskih parobrodov je tudi že skrbela zato, da 200 ladij bode samo žito vozilo. — Če po tako bogati letini Madžari še ne bodo zaostalih zemljiščnih davkov plačali, naj pa raji naravnost rečejo, da jih plačati nočejo.

Kako vinske sode čistiti? V sod, ki ga hočeš dobro izprati, deni nekoliko funtov živega (nevgašenega) apna in prilij zadosti vode, da se apno vgasi. Zdaj zamaši sod dobro z veho. Soparica vgašenega apna šine v doge in apno potegne v starih sodih vso kislino in vse gaze, v novih pa ves duh novega lesa na se. Čez nekoliko časa vlij še vode v sod in ko si sod nekoliko časa sem ter tje vrtil in večkrat izplaknival, poplakni ga poslednjič z vinskim cvetom in čist ti bo.

Plesnjiv oacet (kis, jesih) kako si popraviš. Če oacet po vrhu splesni in se ta plesnoba zmirom ponavlja, oacetu plesnjiv okus da in ga celo pokvariti hoče; vlij vsakokrat, kedar oceta iz sode vzameš, blizo maselček žganja v goščo, ki leži na oacetu. Če se to četiri ali petkrat zgodi oacet ne obrani samo dobro, ampak dobi tudi prav prijetno vinsko slast.

Zeitsch. f. L. u. F.

Kako si dobro vzrediš ribe. Skuhaj volovskih pluč ali slezene, zreži na male košččke in krmi ribe z njimi; ribe rastejo hitro, postanejo prav debele in dobijo okusno meso.

Dopisi.

Iz slov. Bistrice 7. sept. (Naša šola.) Naša ljubeznjiva tetica „graška Tagespošta“, ktera že od nekdanj zoper Slovane sploh in Slovence posebej z lažmi in obrekovanjem šunta, vlovila si je tudi v našem mesticu dopisnika, da ji včasih kako prav debelo na nos obesi. Poslednji čas spravil se je nad našo šolo, češ da se v nji le bolj slovensčina goji, nemščina pa zatira in da iz tega vzroka so stariši, še celo siromašnejši primorani, svoje otroke pošiljati v druge šole, v Maribor ali Celje, če hočejo, da se njih otroci izurijo v nemščini. Ena laž debelejša od druge; gospod dopisnik je gotovo gledal skoz tista očala, na klera ima privilegium oni mariborski gospod, kteri je konfisciral nedolžne Razlagove pesmarice, in skoz ktera se vse — rusko vidi. Laž je, da se v naši šoli nemščina zanemarja; žalibože se še preveč po nepotrebnosti goji in v 4. razredu je le slovensčina že skoro popolnoma izpahnjena. Sicer se skoz podučuje po šolskih knjigah, od ministrstva ukazanih, in ker dozdej slovanskega ministrstva v Avstriji še ni bilo, so tudi vse šolske knjige le osnovane, da se po njih razširja velikomnemščina. Ko bi res bila naša šola slaba in taka nejevolja zoper njo, gotovo bi ne imela 356 učencev na leto in sicer ne samo iz mesta in okolice, ampak tudi iz daljših krajev. Naj debelejša laž pa je, da bi stariši primorani bili, davati svoje otroke v druge šole mesto v domačo. Iz celega našega mesta ni ne en otrok od 1. — 4. reda, kteri bi se dal bil v drugo mesto v šolo in kolikor mi je znano tudi iz celega okraja pridejo učenci v 4. razred naše šole. Da je šola res dobra in hvalevredna, spričuje tudi to, da učenci, ki pridejo od tod v latinske šole v Maribor, so v njih skoz med prvimi. Torej se kaže, da dopisunu „Tagesp.“ ni šlo

za resnico, ampak da le hoče šuntati in podpihavati naj si bo tudi z lažmi. Čudili pa smo se, zakaj da se ravno ti gospodje, kteri zmirom rogovilijo zavolj naše šole in njenih učiteljev, še niso potrudili k izpitom, kteri so bili te dni. Potem bi saj lahko govorili iz lastne pozvedbe in ne sodili, kakor slepec o barvi.

Od Dravine. ? (Nekaj za kratek čas.) Bila je skušninja pri nekej farnej šoli naše doline. Skušnja se je ravno končala, ko stopi v sobo posestnik bližnjega grada, Nemeec po rodu. G. šolski nadzornik, dekanjski predstojnik, menda vesel te velike časti, hoče dokazati g. grajščaku, da so otroci tudi v nemščini dobro izurjeni in tirja od gosp. učitelja, naj še enkrat in sicer po nemški začne izpraševati. Učitelju se ta ukaz čuden zdi in se ustavlja, rekoč: „Po tem takem, ko bi Francoz v šolo prišel, bi moral slovenske otroke po francozki, ali ko bi Lah prišel, jih laški izpraševati.“ Ker se učitelj ne uda, pa g. dekan sam pokliče pebiča in mu veli brati neki nemški stavek, ki se je začel z besedo: „wer“ (kdo). Potem poprašuje pebiča, kaj je to za ena beseda: „wer“? Pebič premišluje in jo končno tako odreže: „Wer“ je ena beseda, ktera ma tri črke.“ — Zdaj je bila skušninja res končana.

Od sv. Benedikta v slovenskih gorinah. 25. avgusta sem bil pri sv. Križu na murskem polju pri primiciji in ker sem potovaje dalje marsikaj dobrega pa tudi napačnega opazil, hočem to častitim bravcem „Slovenskega Gospodarja“ naznaniti. Veselica je bila tamo tako narodna, kakoršne še dozdej nisem videl. Lepih slovenskih pesmi napačkov in nagovorov se je mnogo in mnogo glasilo in navduševalo vse nasoče. Moram reči, da še tukaj živi nekoliko starega slovenskega duha, kteri se je zadnji čas spet začel zlo oživljati in Bog daj, da bi se popolnoma oživel! — Na potu doli sem v ščavniški dolini in na murskem polju marsiktero opazil, ktero bom drugokrat tančneje popisal, za zdaj samo toliko: Ozimna žita so tamo letos dobro obrođila, pšenica je vendar bila precej snetljiva, rž vendar prav lepa in težeja od pšenice. Tudi druga žita stojijo prav lepo, da se je nadjati, da bodo dobili prav obilno turšice, ajde, prosa in vsih drugih pridelkov. V vinograd pa pogleda vsaki z veseljem, ker lepega grozdja je obilno in če Bog da lepo jesen in odvrno vsako nesrečo, dobimo mnogo in dobrega vina. Tudi sadja se ne manjka, kjer le imajo sadovnega drevja! — Da se tukaj tudi lepa živina redi, posebno konji je dovolj in daleč znano. Sploh je mursko polje zlo lepo, rodovito in prav dobro obdelano škoda, da smo ga že toliko Nemcem prepustili. Zložnost in stalnost zatoraj dragi Slovenci, da še ga več ne zgubimo! — Omeniti pa še zadnjič moram tri napake, ktere sem tukaj opazil namreč:

I. Na polju, holmcih in bregih je še preveč praznega prostora, koliko bi lahko tukaj stalo rodovitnega sadovnega drevja, malo se ga še nahaja, marveč opaziš le mnogo lesnik, ktere rasteje same od narave; koliko bi bilo lahko zasajenih lepih murb (molinj) na pašnikih, pri čestah in stezah; ktere bi gospodarjem prinašale lepega dobička, ker bi se lahko vpeljala sviloreja, ktera po malih trudih lep denar prinaša.

II. Njive so zlo lepe; zemlja prhka in zlo rodovita, samo jedno bi bilo sila potrebno, da bi se ko naj hitrej odpravila tista stara navada, da se orjejo zlo ozki ogoni. Vsak zveden in umen kmet se lahko prepriča, da je veliko boljše njive na široke ogone, najmanj na 10 brazd orati, ali pa velike zloge delati, kakor male. Da konj lože po brazdi gre, ni toliko vredno, kakor se misli, zguba pa je zlo velika, ker mnogo prostora je zastoj. Tako so nekdanj v starem veku začeli orati pastirje.

III. Lepa je tukaj še stara slovenska noša, hrami so čisti, gostoljubi ljudje, samo to me jezi, da po poletni vročini nosijo kožuhe, in velikokrat sem tudi že Nemce čul psovati Slovence zarad tega. Naj lepša naj zdravejša noša je po poletju lepa bela platenina, kakor so jo nosili stari Slovani in pri tej bi morali ostati. — Drugokrat še vam več povem, pa zatoraj ne bodite huđi saj dobro za vas mislim, Ostanite zdravi dragi slovenski brati. — Z Bogom.

Jakopič.

Od Male nedelje. — *Vabilo.* — 15. septembra bomo obhajali besedo na častni spomin pokojnemu A. Kempljuu, bivšemu župniku pri Mali nedelji, crkvenemu in zgodov-

vinskemu pisatelju, v Bočkovcih pri Mali nedelji na zemljišču Jurja Stranjšaka. Rodoljube, narodnjake in poprek ljudstvo uljudno vabimo, da se obilno udeležijo te narodne slovesnosti. Početek besedi je ob treh po poldne. Čestiti gosti vozeči se po železnici naj odsedejo v Ptuj, odkoder se pripelja v dveh urah na rečeno torišče.

Odbor za slovesnost.

Iz Maribora. V nedeljo popoldne 22. t. m. ima čitavnica izhod v Frauham.

Novičar.

— Iz Pariza se glasi, da je Napoleon, ko je došel iz Solnograda; maršalu Niel-u rekel, da se na njegovo krepkost opira in se mu popolnoma zaupa. — Obširne priprave za vojsko se delajo, za veliko zakladanje za živež vojakom se je začelo skrbeti in naročilo se je, da se mora spet 20.000 konjev za vojake nakupiti. — To so res prav mirni glasi!

— Iz Talon-a se piše, da je minister vojaštva, ko je tabor v Salonu razpustil, rekel: „Gospoda! zdaj ste se učili teorijo vojske, v kratkem jo boste poznali tudi praktično.“ — Če je to res, je vojska skoro gotova.

— Pravi se, da se bode hrvaška dvorna kancelarija razpustila in da se morajo zapisniki septemviralnega stola v Pešt prenesti. — Le vse v Pešt. Radovedni smo, kako dolgo bodo tam.

— V Zagrebu zbrani veliki županje so kralj. namestiku svetovali, da se zdaj naj ne skliče deželni zbor, ker močno sklenjena narodna stranka še celo ni nič popustila. Zakaj pa bi morala ravno narodna stranka popustiti?

— Iz Zagreba se piše, da je velikim županom zapovedano, da morajo vse županijske uradnike taki iz službe dati, ki so zoper zdajšnje Hrvaške z Ogersko. Le tako naprej!

(Silno pomemčevanje v Poznanju — v Pruski Polski) Iz Gdanskega (Danzig) je prinesel uradni časnik sledeči oglas: Doslej oficielna imena se morajo po vladarskem povelju premeniti takole: Zimne zdroje, v Kaltsprung, Piece v Ofen; Brzezo v Birkenthal, Cswarszenko v Eisenenthal. Dalje, Brzezing, se mora zvati Briesen, Radzizewa Rathdorf, Wysoka Wiesenwald, Brzezec Brust; Krolowlas Königswald. — Gotovo se je tako tudi pri nas godilo.

— Med Srbsko in Turško se strane zmirom bolj napejajo in bati se je, da v kratkem popokajo; posebno pa od onega časa, ko so Turki na ladji „Germaniji“ nedolžna popotnika Cvetka Pavloviča Srblijana in Jovaneča Bojinovega Romana divjaški umorili.

— Od onega časa, ko je bila v Solnogradu zadnja konferencija, je pri pruski armadi vse bolj živo postalo in častniki mnogo govorijo o prihajajoči vojski.

— Med Prusko in Dansko se sprava od dneva do dneva bolj kaže. Pravi se, da je Pruska pripravljena Danski v severnem Šlezviku željo izpolniti.

— Upor se v Bolgarski zmirom bolj širi, upornike vodi Panajot, kateri je Turke že večkrat prav otepel.

— Iz Varšave se piše, da tamo pruski častniki učijo ruske, kako se imajo puške, ktere se od zadaj nabijajo (iglenice, puške z iglo), rabiti.

— Časnik „slav. Centralblatt“ piše, da je v Moskvi knez Galicin dal napraviti slovanske koncerte, kateri se neizmerno zlo dopadajo, in če ravno je za nje najeto največje poletno poslopje, vendar zmirom toliko ljudi prihaja, da ne morejo vsi vstopiti.

— Ko je Ruski car Aleksander pred kratkim v Livadiji Fuad Paša sprijel in poslušal, kaké lepe reforme hočejo Turki napraviti in kako prav paradiski bivanje je v Turški; dojde ravno pismo na cara iz Ruščuk-a, v katerem je bil oznanjen on grozovit čin Turkov na ladji „Germania“. Car prešteje telegram, ga izroči pašu in reče: „Tukaj čitajte“ in pusti paša samega v sobi.

— Zlo se glasi, da se vlada hoče pobotati tudi s Čehi, katerih časopisi se trdno držijo tega vodila: nočemo milosti, temoč pravico.

— V Španjolski je stopil general Prim na čelo upornikov in punt je zdaj že po celi državi razširjen.

— Te dni so se zbrali avstrijski učitelji na Dunaju. Ko so se imeli voliti namestovavci predsednikov, je predsednik predložil, naj bi bili obe polovici cesarstva zastopani, in na-

stala je strašna zmešnjava in grozen brup, tako, da se je morala seja sklenoti in volitev odložiti. Tako tudi tukaj ni služil dualizem jednoti.

— Meksikanska vlada še trupla Maksimilianovega doslej ni izročila in pravi se, da ga hoče samo izročiti za veliki denar.

— Pravi se, da je celo gotovo, da Napoleon še to jesen hoče obiskati Pruskega kralja v Berlinu.

— Za kanonika v Mariboru je imenovan g. Orožen nadžupnik pri sv. Križu poleg Slatine.

Iz Konstanjevice se piše, da je 2. t. m. okolo 1/2 11 ure popoldan v kratkem času pogorelo 26 hiš z drugimi poslopji. Pravi se, da je izišel ogenj po otrokih. Zavarvanih je bilo samo 7 hiš. Kar so imeli ljudje za se in za živino do teh mal živeža pospravljenega, je skoraj vse ogenj vzel. Ljudstvo je že bilo prej zlo siromašno in zatoraj je nesreča tim strahovitejša. Tudi pred letom je tamo pogorelo 7 hiš.

— Z Madžari se še zmirom obravnava in se bode obravnavalo do svaje.

— Pravi se, da so tirolske uradnije na Dunaj naznanile, da se tamo nahaja mnogo pruskih častnikov, kateri si ko popotniki marljivo pregledavajo postajo Gembach, skoz katero se dojde v dolino Achenthal.

— Na otoku Kandiji se kaže, da je boj med Grki in Turki ponehal. Izvolil se je nek odbor izmed kristjanov in Turkov, ki bi naj pozvedel želje kristjanskih prebivavcev, ter daljemu boju konec činil. Mislimo da vse to ne bo kristjanom kaj pomagalo; ker turk ostane turk.

— Košut, kterega so začeli Madžari spet na vso moč povzdigavati in slaviti, svetuje Avstriji, da naj vse narode zadovoljne stori in se silo o boji vojske, češ, „če vojska zbobni, v prihodnje Štefanovo ne bo več Ungarije.“ Levičarji madžarski, kaj pravite k tem levitom?

— Na Laškem še je zmirom dosta hude kolere. Tudi iz Trsta se piše, da še ta bolezen tamo zmirom huje prihaja.

— Glediščina igra „Samo“, se nesme igrati.

Smešnica.

Pri skušnji vpraša učitelj otroka, ki je v čitanki bral: „vo-jak“ — kaj je to vojak? Otrok ne ve odgovora. „No, kaj je vojak, ali vojšak, ali kakor se tudi veli: bojak“ — pozveduje učitelj dalje. Zdjaj dečko roko vzdigne v znamenje, da ve, in se odreže: „Vojak je tisti, ki se boji!“

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varž-dinu		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drovenka)	4 70	4 80	4 90	4 40				
Rži	2 90	2 95	3 70	3 —				
Ječmena	2 30	2 70	2 80	—				
Ovsa	1 45	1 50	1 50	1 40				
Tursice (kuruze) vagan	3 —	3 05	3 20	3 —				
Ajde	2 50	2 90	3 20	2 60				
Prosa	2 70	—	—	—				
Krompirja	1 —	80	1 —	1 10				
Govedine funt	— 18	— 24	— 22	— 24				
Teletine	— 20	— 26	— 26	— 26				
Svinjetine črstvo funt	— 25	— 26	— 26	— 25				
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	8 50	—	6 90	7 80				
" 18"	—	4 35	—	—				
" 36" mehkih	5 50	—	5 —	5 80				
" 18"	—	8 05	—	—				
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 40	— 40	— 40				
" " mehkega " "	— 60	— 30	— 40	— 35				
Sena cent	1 —	— 80	— 60	—				
Slame cent v šopah	— 90	1 —	— 40	—				
" " za steljo	— 60	— 60	— 35	—				
Slanine (špeha) cent	86	— 44	— 40	— 40				
Jajec, šest za	— 10	— 10	—	—				

Cesarski zlat velja 5 fl. 90 kr. a. v.

Ažijo srebra 121.25.

Narodno drž. posojilo 66.60.

Loterijine srečke.

V Trstu 1. septembra 1867: **25 44 32 57 35**

Prihodnje srečkanje je 21. septembra 1867.